

Kommuner och Landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Den 1 september 2006, trädde den nya lagen (2006:544) i kraft. Lagen innebär bland annat nya uppgifter för kommuner och landsting när det handlar om åtgärder inför och vid extraordinära händelser, samt nya bestämmelser kring rätten till ersättning.

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ersätter lagen (1994:1720) om civilt försvar och lagen (2002:833) om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting. Kopplad till den nya lagen finns även förordningen (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Kommuners och landstings uppgifter i samhällets krishanteringssystem utgår från en helhetssyn som innebär att förmågan ska byggas upp utifrån ett underifrånperspektiv för hela hotskalan, från fred till krig, fokus ska dock ligga på de fredstida insatserna. Helhetssynen bygger på den ordinarie verksamhetens krav på säkerhet och uthållighet. Redan här har kommunen och landstinget ansvar för att kraven uppfylls. Till detta kommer ett intresse från statens sida att i vissa avseenden påverka kommunens och landstingets utformning av krisberedskapen och att få vissa särskilda uppgifter utförda av kommunen och landstinget.

Lagens syfte

Bestämmelserna i lagen syftar till att kommuner och landsting ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommuner och landsting ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga för civilt försvar.

Kommuners och landstings förberedelser

Enligt den nya lagen ska kommuner och landsting för varje ny mandatperiod **fastställa en plan** för att hantera extraordinära händelser. De mål och riktlinjer för kommunens och landstingets verksamhet som fullmäktige fastställer ska till exempel innefatta en lägsta godtagbar nivå för den del av den normala verksamheten som alltid måste kunna upprätthållas oavsett omfattning och karaktär på en inträffad kris.

Kommuner och landsting ska under extraordinära händelse **utse en krisledningsnämnd**. Krisledningsnämnden får vid en extraordinär händelse fatta beslut om att

överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen eller landstinget. Detta gäller även sådan verksamhet som bedrivs av hel- eller delägda kommunala och landstingskommunala bolag.

Kommuner och landsting ska analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen respektive landstinget och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska därefter värderas och sammanställas i en **risk- och sårbarhetsanalys**. Risk- och sårbarhetsanalysarbetet ska ses som en ständigt pågående process, och bör samordnas med övrigt förebyggande arbete i kommunen och landstinget, exempelvis med det arbete som utförs i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Kommunen ska inom sitt **geografiska område** verka för samverkan och samordning såväl i förberedelsearbetet som i faktiska krissituationer, detta omfattar såväl offentliga som privata aktörer. Samordningen bör utgå från en samlad analys av sådana risker och sådan sårbarhet i kommunens geografiska område som kan leda till extraordinära händelser. Kommunen ska även arbeta för att informationen till allmänheten samordnas under kriser, samt lämna en samlad information till länsstyrelsen om läget i kommunen.

Kommuner och landsting ska se till att förtroendevalda och anställda regelbundet får den **utbildning och övning** som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser.

Kommuner och landsting ska via **rapportering** hålla den myndighet som regeringen utser informerad om:

- vilka åtgärder som vidtagits för att minska risker och sårbarhet och därmed förbättra krishanteringsförmågan.
- händelseutvecklingen och vilka åtgärder som vidtas vid en inträffad extraordinär händelse.

Det rådande gynnsamma säkerhetspolitiska läget innebär att det går att avvakta med planering och åtgärder för höjd beredskap under förutsättning att det finns en god krishanteringsförmåga i fred. De tidigare bestämmelserna om hemskydd, verksskydd, varning och mörkläggningslagen om civilt försvar har också avskaffats.

Staten betalar årligen en **ersättning till kommuner och landsting** för uppgifter enligt lagen.

Den nya lagen ger kommuner och landsting möjlighet att på begäran **ge stöd till annan kommun eller landsting** som drabbats av en extraordinär händelse. Omfattningen av hjälpen beslutas av länsstyrelsen i det län där den kommun eller landsting som ska lämna hjälpen ligger. Den kommun eller landsting som har lämnat denna typ av stöd har rätt till ersättning av den kommun eller landsting som man lämnat stödet till.

Med **extraordinär händelse** avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.

Ytterligare information om den nya lagen kommer framöver bland annat att lämnas vid tre regionala konferenser under senhösten 2006. Inbjudan kommer att gå ut till kommunledning och landstingsledning. Mer information finns även på Sveriges Kommuner och Landstings webbsida, <http://www.skl.se/trygghet> där också länkar till lagen, förordningen och förarbeten finns.